

Umowa

między Państwami-Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego dotycząca statusu ich sił zbrojnych,

sporządzona w Londynie dnia 19 czerwca 1951 r.

(Dz.U. z dnia 29 marca 2000 r.)

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 19 czerwca 1951 r. w Londynie została sporządzona Umowa między Państwami-Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego dotycząca statusu ich sił zbrojnych w następującym brzmieniu:

Przekład

UMOWA

między Państwami-Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego dotycząca statusu ich sił zbrojnych

Strony Traktatu Północnoatlantyckiego, sporządzonego w Waszyngtonie dnia 4 kwietnia 1949 r.,

zważywszy, że siły zbrojne jednej z Umawiających się Stron mogą być na podstawie porozumienia wysłane na terytorium innej Umawiającej się Strony;

mając na uwadze, że decyzja o ich wysłaniu oraz warunki, na których zostaną wysłane, w zakresie, w jakim nie są one określone w niniejszej umowie, pozostaną nadal przedmiotem odrębnych uregulowań między zainteresowanymi Stronami;

pragnąc jednakże określić status takich sił zbrojnych na terytorium innej Umawiającej się Strony;

uzgodniły, co następuje:

Artykuł I

1. W niniejszej umowie wyrażenie:

- (a) „siły zbrojne” oznacza personel należący do lądowych, morskich lub powietrznych sił zbrojnych jednej z Umawiających się Stron, przebywający na terytorium innej Umawiającej się Strony, na obszarze Traktatu Północnoatlantyckiego w związku z wypełnianiem obowiązków służbowych, chyba że obie Umawiające się Strony uzgodnią, że pewne osoby, oddziały lub formacje nie będą uważane za tworzące lub wchodzące w skład sił zbrojnych w rozumieniu niniejszej umowy;
- (b) „personel cywilny” oznacza pracowników cywilnych towarzyszących siłom zbrojnym Umawiającej się Strony, zatrudnionych w siłach zbrojnych tej Umawiającej się Strony i nie będących bezpieczeństwa ani też obywatelami jakiegokolwiek państwa, które nie jest Stroną Traktatu Północnoatlantyckiego, ani też obywatelami bądź osobami zamieszkałymi na stałe w państwie, w którym przebywają siły zbrojne;
- (c) „członek rodziny” oznacza współmałżonka członka sił zbrojnych lub personelu cywilnego albo jego dziecko będące na jego utrzymaniu;
- (d) „Państwo wysyłające” oznacza Umawiającą się Stronę, do której należą siły zbrojne;
- (e) „Państwo przyjmujące” oznacza Umawiającą się Stronę, na której terytorium przebywają siły zbrojne lub ich personel cywilny, niezależnie od tego, czy tam stacjonują, czy też przejeżdżają przez nie tranzytem;
- (f) „organy wojskowe Państwa wysyłającego” oznacza te organy Państwa wysyłającego, które są upoważnione z mocy prawa do stosowania prawa wojskowego tego Państwa w odniesieniu do członków jego sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego;
- (g) „Rada Północnoatlantycka” oznacza Radę ustanowioną na mocy art. 9 Traktatu Północnoatlantyckiego lub też jej organy pomocnicze upoważnione do działania w jej imieniu.

2. Niniejszą umowę stosuje się do organów jednostek administracyjnych Umawiających się Stron w granicach ich terytoriów, do których ma zastosowanie niniejsza umowa w zakresie określonym w art. XX, tak jak stosuje się ją do organów centralnych tej Umawiającej się Strony, jednakże pod warunkiem, że mienie znajdujące się w posiadaniu jednostek administracyjnych nie będzie uważane za mienie Umawiającej się Strony w rozumieniu art. VIII.

Artykuł II

Siły zbrojne i ich członkowie oraz personel cywilny, a także członkowie ich rodzin mają obowiązek przestrzegać prawa Państwa przyjmującego i powstrzymać się od jakiejkolwiek działalności niezgodnej z duchem niniejszej umowy oraz w szczególności od jakiejkolwiek działalności politycznej w Państwie przyjmującym. Państwo wysyłające ma obowiązek podjąć niezbędne środki w tym celu.

Artykuł III

1. Na warunkach określonych w ust. 2 niniejszego artykułu i zgodnie z wymogami ustanowionymi przez Państwo przyjmujące odnośnie do wjazdu i wyjazdu sił zbrojnych lub ich członków, członkowie sił zbrojnych nie podlegają przepisom paszportowym i wizowym ani też kontroli organów imigracyjnych przy wjeździe i wyjeździe z terytorium Państwa przyjmującego. Ponadto nie podlegają oni przepisom Państwa przyjmującego, dotyczącym rejestracji i kontroli cudzoziemców, jednakże nie oznacza to, że uzyskują oni jakiekolwiek prawo do stałego pobytu lub zamieszkania na terytorium Państwa przyjmującego.

2. W odniesieniu do członków sił zbrojnych będą jedynie wymagane następujące dokumenty, które należy okazywać na żądanie:

- (a) dowód tożsamości wystawiony przez Państwo wysyłające, zawierający imię i nazwisko, datę urodzenia, stopień i numer (o ile taki posiadają), rodzaj służby i fotografię;
- (b) indywidualny lub zbiorowy rozkaz wyjazdu w języku Państwa wysyłającego oraz w językach angielskim i francuskim, wystawiony przez odpowiedni organ Państwa wysyłającego lub Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, potwierdzający status osoby lub grupy osób jako członka lub członków sił zbrojnych, jak również rozkaz wyjazdu. Państwo przyjmujące może zażądać, aby rozkaz wyjazdu był kontrasygnowany przez jego właściwego przedstawiciela.

3. ⁽¹⁾ Członkowie personelu cywilnego i członkowie rodzin powinni posiadać odpowiednie wpisy w swoich paszportach, potwierdzające ich status.

4. Jeżeli członek sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego opuści miejsce służby pełnionej na rzecz Państwa wysyłającego i nie zostanie odesłany do kraju, organy Państwa wysyłającego poinformują o tym niezwłocznie orga-

ny Państwa przyjmującego, podając wszelkie niezbędne szczegóły. Organy Państwa wysyłającego poinformują także organy Państwa przyjmującego o każdym członku ich sił zbrojnych lub personelu cywilnego, który jest nieobecny przez okres dłuższy niż 21 dni.

5. Jeżeli Państwo przyjmujące zwróci się o usunięcie ze swojego terytorium członka sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego albo wyda nakaz wydalenia byłego członka sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego bądź członka rodziny aktualnego lub byłego członka sił zbrojnych, to organy Państwa wysyłającego będą zobowiązane do przyjęcia takiej osoby na swoje terytorium lub do odesłania takiej osoby z terytorium Państwa przyjmującego. Niniejszy ustęp ma zastosowanie wyłącznie do osób, które nie są obywatelami Państwa przyjmującego i wjechały na terytorium Państwa przyjmującego w charakterze członka sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego albo w celu zostania ich członkiem, oraz w odniesieniu do członków rodzin wyżej wymienionych osób.

Artykuł IV

Państwo przyjmujące albo:

- (a) uzna, bez przeprowadzania dodatkowego egzaminu z kierowania pojazdem i pobierania opłaty, pozwolenie na kierowanie pojazdem lub prawo jazdy albo wojskowe pozwolenie na kierowanie pojazdem wystawione członkowi sił zbrojnych lub jego personelu cywilnego przez Państwo wysyłające lub jednostkę administracyjną tego Państwa; albo
- (b) wystawi swoje własne pozwolenie na kierowanie pojazdem lub prawo jazdy każdemu członkowi sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego, który posiada pozwolenie na kierowanie pojazdem lub prawo jazdy albo wojskowe pozwolenie na kierowanie pojazdem wystawione przez Państwo wysyłające lub jego jednostkę administracyjną, przy czym egzamin z kierowania pojazdem nie będzie w tym celu wymagany.

Artykuł V

1. Członkowie sił zbrojnych powinni zazwyczaj nosić mundury. O ile organy Państwa wysyłającego i Państwa przyjmującego nie uzgodnią ina-

czej, używanie odzieży cywilnej będzie dopuszczone na takich samych warunkach, jakie obowiązują członków sił zbrojnych Państwa przyjmującego. Podczas przekraczania granicy regularne oddziały lub formacje sił zbrojnych powinny być umundurowane.

2. Pojazdy służbowe sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego oprócz numerów rejestracyjnych powinny posiadać widoczny symbol swojego państwa.

Artykuł VI

Członkowie sił zbrojnych mogą posiadać i nosić broń pod warunkiem, że są do tego upoważnieni na mocy wydanych im rozkazów. Organy Państwa wysyłającego rozpatrzą przychylnie stosowne wnioski Państwa przyjmującego w tej sprawie.

Artykuł VII

1. Z zastrzeżeniem postanowień niniejszego artykułu:

- (a) organy wojskowe Państwa wysyłającego mają prawo sprawowania w granicach Państwa przyjmującego pełnej jurysdykcji karnej i dyscyplinarnej, przyznanej im przez prawo Państwa wysyłającego w stosunku do wszystkich osób podlegających prawu wojskowemu tego Państwa;
- (b) organy Państwa przyjmującego sprawują jurysdykcję nad członkami sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego oraz członkami ich rodzin w odniesieniu do przestępstw popełnionych na terytorium Państwa przyjmującego i karalnych zgodnie z jego prawem.

2. (a) Organy wojskowe Państwa wysyłającego mają prawo sprawowania wyłącznej jurysdykcji w stosunku do osób podlegających prawu wojskowemu tego Państwa w odniesieniu do przestępstw karalnych zgodnie z prawem Państwa wysyłającego, a niekaralnych zgodnie z prawem Państwa przyjmującego, w tym przestępstw przeciwko bezpieczeństwu Państwa wysyłającego.

- (b) Organy Państwa przyjmującego mają prawo sprawowania wyłącznej jurysdykcji w stosunku do członków sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego oraz członków ich rodzin w odniesieniu do przestępstw karalnych zgodnie z jego prawem, a niekaralnych zgodnie z prawem

Państwa wysyłającego, w tym przestępstw przeciwko bezpieczeństwu Państwa przyjmującego.

(c) Dla potrzeb niniejszego ustępu oraz ustępu 3 niniejszego artykułu pojęcie przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu Państwa obejmuje:

- (i) zdradę Państwa,
- (ii) sabotaż, szpiegostwo lub naruszenie jakichkolwiek przepisów dotyczących tajemnicy państwowej tego Państwa lub tajemnicy związanej z obronnością tego Państwa.

3. W sytuacjach gdy prawo sprawowania jurysdykcji jest zbieżne, stosuje się następujące zasady:

(a) organy wojskowe Państwa wysyłającego mają pierwszeństwo w sprawowaniu jurysdykcji w stosunku do członków sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego w odniesieniu do:

- (i) przestępstw skierowanych wyłącznie przeciwko mieniu lub bezpieczeństwu tego Państwa lub przestępstw wyłącznie przeciwko osobie lub mieniu innego członka sił zbrojnych tego Państwa lub ich personelu cywilnego albo członka jego rodziny;
- (ii) przestępstw wynikających z podjęcia lub zaniechania jakichkolwiek czynności podczas wykonywania obowiązków służbowych.

(b) w przypadku wszelkich innych przestępstw pierwszeństwo w sprawowaniu jurysdykcji będą mieć organy Państwa przyjmującego.

(c) jeżeli Państwo posiadające pierwszeństwo w sprawowaniu jurysdykcji decyduje się zaniechać jej sprawowania, powinno ono zawiadomić o tym organy drugiego Państwa w możliwie jak najkrótszym czasie. Organ Państwa mającego pierwszeństwo rozpatrzy życzliwie wniosek organów drugiego Państwa o zrzeczenie się prawa pierwszeństwa w przypadku, gdy takie zrzeczenie się ma dla drugiej Strony szczególne znaczenie.

4. Powyższe postanowienia niniejszego artykułu nie oznaczają, iż organy wojskowe Państwa wysyłającego mają jakiekolwiek prawo do sprawowania jurysdykcji w stosunku do osób, które są obywatelami Państwa przyjmującego lub zamieszkują w nim na stałe, chyba że są one członkami sił zbrojnych Państwa wysyłającego.

5(a) Organy Państwa przyjmującego i wysyłającego będą udzielać sobie nawzajem pomocy przy aresztowaniu członków sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego albo członków ich rodzin na terytorium Państwa przyjmującego.

cego i przy przekazywaniu takich osób organom, które sprawują w stosunku do nich jurysdykcję na mocy powyższych postanowień.

(b) Organy Państwa przyjmującego powiadomią niezwłocznie organy wojskowe Państwa wysyłającego o aresztowaniu jakiegokolwiek członka sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego albo członka jego rodziny.

(c) Jeżeli oskarżony członek sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego, nad którym Państwo przyjmujące ma sprawować jurysdykcję, znajduje się w rękach Państwa wysyłającego, to nadzór nad nim zostanie pozostawiony Państwu wysyłającemu do czasu, kiedy zostanie on postawiony w stan oskarżenia przez Państwo przyjmujące.

6(a) Organy Państwa przyjmującego i wysyłającego będą udzielać sobie wzajemnie pomocy przy prowadzeniu wszelkich niezbędnych dochodzeń dotyczących przestępstw, w tym w zbieraniu lub przedstawianiu dowodów, łącznie z zajmowaniem i w odnośnych przypadkach przekazywaniem przedmiotów związanych z przestępstwem. Przekazywanie takich przedmiotów może jednak odbywać się z zastrzeżeniem ich zwrotu w terminie określonym przez organy, które je dostarczyły.

(b) Organy Umawiających się Stron będą informować się wzajemnie o postępowaniu we wszelkich sprawach, w których zachodzi zbieżność prawa do sprawowania jurysdykcji.

7(a) Kara śmierci nie będzie wykonywana w Państwie przyjmującym przez organy Państwa wysyłającego, jeżeli przepisy Państwa przyjmującego nie przewidują kary śmierci w podobnej sprawie.

(b) Organy Państwa przyjmującego rozpatrzą ze zrozumieniem wnioski organów Państwa wysyłającego, dotyczące pomocy w wykonywaniu na terytorium Państwa przyjmującego kary pozbawienia wolności orzeczonej przez organy Państwa wysyłającego, zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu.

8. W przypadku gdy oskarżony został osądzony zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu przez organy jednej z Umawiających się Stron i został uniewinniony albo też skazany i odbywa lub odbył zasądzoną karę bądź też został ułaskawiony, nie może być sądzony ponownie za to samo przestępstwo na terytorium tego samego Państwa przez organy innej Umawiającej się Strony. Jednakże żadne z postanowień niniejszego ustępu nie stanowi przeszkody dla organów wojskowych Państwa wysyłającego, aby osądzić członka ich sił zbrojnych za jakiekolwiek naruszenie zasad dyscy-

pliny, wynikające z działania lub zaniechania, będącego przestępstwem, za które był on sądzony przez organy innej Umawiającej się Strony.

9. Jeżeli członek sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego albo członek jego rodziny jest ścigany zgodnie z jurysdykcją Państwa przyjmującego, będzie on uprawniony do:

- (a) niezwłocznego i szybkiego procesu;
- (b) zapoznania się przed procesem z zarzutem lub zarzutami wnoszonymi przeciwko niemu;
- (c) konfrontacji ze świadkami świadczącymi na jego niekorzyść;
- (d) korzystania z obowiązkowego stawiennictwa osób świadczących na jego korzyść, jeżeli znajdują się one w granicach jurysdykcji Państwa przyjmującego;
- (e) posiadania obrońcy z własnego wyboru albo do posiadania bezpłatnie lub częściowo odpłatnie obrońcy na warunkach aktualnie stosowanych w Państwie przyjmującym;
- (f) korzystania, jeżeli uzna za konieczne, z usług kompetentnego tłumacza; oraz
- (g) komunikowania się z przedstawicielem rządu Państwa wysyłającego i, jeżeli zasady postępowania sądowego na to pozwalają, do obecności takiego przedstawiciela podczas procesu.

10(a) Regularne oddziały wojskowe lub formacje sił zbrojnych będą miały prawo nadzorowania wszelkich obozów, obiektów lub innych nieruchomości, które zajmują na mocy porozumienia z Państwem przyjmującym. Żandarmeria wojskowa sił zbrojnych może podejmować wszelkie niezbędne środki dla zapewnienia porządku i bezpieczeństwa na terytorium Państwa przyjmującego.

- (b) Poza wymienionym wyżej terytorium wspomniana żandarmeria wojskowa może działać wyłącznie zgodnie z ustaleniami podjętymi z organami Państwa przyjmującego, w porozumieniu z tymi organami i tylko w takim zakresie, w jakim działania te są niezbędne dla zapewnienia dyscypliny i porządku wśród członków sił zbrojnych.

11. Każda z Umawiających się Stron może wprowadzić takie przepisy, jakie uważa za niezbędne dla zapewnienia należytego bezpieczeństwa i ochrony na swoim terytorium w odniesieniu do instalacji, sprzętu, mienia, archiwów i oficjalnych informacji innych Umawiających się Stron oraz karania osób naruszających przepisy w tym celu ustanowione.

Artykuł VIII

1. Każda z Umawiających się Stron zrzeka się wszelkich roszczeń wobec innej Umawiającej się Strony z tytułu szkód wyrządzonych w jakimkolwiek mieniu do niej należącym i używanym przez jej lądowe, morskie lub powietrzne siły zbrojne, jeżeli taka szkoda:

- (i) została spowodowana przez członka lub osobę zatrudnioną w siłach zbrojnych drugiej Umawiającej się Strony podczas wykonywania przez nią obowiązków związanych z działalnością wykonywaną w ramach Traktatu Północnoatlantyckiego;
- (ii) jest skutkiem użycia pojazdu, okrętu lub statku powietrznego należącego do innej Umawiającej się Strony i używanego przez jej siły zbrojne, pod warunkiem że taki pojazd, statek lub statek powietrzny spowodował szkodę w związku z działalnością w ramach Traktatu Północnoatlantyckiego albo że szkoda taka została spowodowana w mieniu w tym celu używanym.

Roszczenia jednej Umawiającej się Strony przeciwko innej Umawiającej się Stronie z tytułu ratownictwa morskiego mogą zostać zawieszane pod warunkiem, że uratowany statek lub ładunek należał do Umawiającej się Strony i był używany przez jej siły zbrojne w związku z działalnością w ramach Traktatu Północnoatlantyckiego.

2(a) W przypadku szkody spowodowanej lub wynikłej zgodnie z ust. 1 w odniesieniu do innego mienia należącego do Umawiającej się Strony i znajdującego się na jej terytorium, odpowiedzialność jakiegokolwiek innej Umawiającej się Strony zostanie określona i rozmiar szkody zostanie oszacowany przez arbitra wybranego zgodnie z lit. b) niniejszego ustępu, o ile zainteresowane Umawiające się Strony nie postanowią inaczej. Arbiter będzie także rozstrzygał wszelkie roszczenia wzajemne wynikające z tego samego zdarzenia.

- (b) Arbiter, o którym mowa w lit. (a) niniejszego ustępu, zostanie wybrany na mocy porozumienia między zainteresowanymi Umawiającymi się Stronami spośród obywateli Państwa przyjmującego, którzy zajmowali lub zajmują wysokie stanowisko w organach wymiaru sprawiedliwości. Jeżeli zainteresowane Umawiające się Strony w terminie dwóch miesięcy nie osiągną porozumienia co do wyboru arbitra, każda z nich może zwrócić się do Przewodniczącego Północnoatlantyckiej Rady

Zastępców* o dokonanie wyboru osoby posiadającej wyżej wymienione kwalifikacje.

- (c) Każde orzeczenie arbitra będzie miało charakter wiążący i ostateczny w odniesieniu do Umawiających się Stron.
- (d) Rozmiar odszkodowania przyznanego przez arbitra zostanie podzielony zgodnie z postanowieniami ust. 5 (e) (i), (ii) oraz (iii) niniejszego artykułu.
- (e) Wynagrodzenie arbitra zostanie określone w drodze porozumienia między zainteresowanymi Umawiającymi się Stronami i będzie, łącznie z niezbędnymi wydatkami poniesionymi podczas wypełniania jego obowiązków, pokrywane w równych częściach przez Umawiające się Strony.
- (f) Niezależnie od powyższego każda z Umawiających się Stron zrzeka się roszczeń w każdej sprawie, w której rozmiary szkody są mniejsze od:

Belgia:	70.000 BEF
Kanada:	1.460 CAD
Dania:	9.670 DKK
Francja:	490.000 FRF
Islandia:	22.800 ISK
Włochy	850.000 ITL
Luksemburg:	70.000 LUF
Niderlandy:	5.320 NLG
Norwegia:	10.000 NOK
Portugalia	40.250 PTE
Wielka Brytania:	500 GBP
Stany Zjednoczone:	1.400 USD.

Każda inna Umawiająca się Strona, w której imieniu została wyrządzona szkoda na skutek tego samego zdarzenia, również zrzeka się swoich roszczeń do wyżej określonej kwoty. W przypadku istotnych wahań kursów wymiany między tymi walutami Umawiające się Strony zgodzą się na odpowiednie uaktualnienie tych kwot.

3. Dla potrzeb ustępów 1 i 2 niniejszego artykułu wyrażenie „należące do Umawiającej się Strony” użyte w odniesieniu do okrętów dotyczy również okrętów wycarterowanych przez Umawiającą się Stronę lub zarekwirowanych na warunkach czarteru samego okrętu lub zajętych w charakterze przyzy (z wyjątkiem sytuacji, w których ryzyko utraty lub odpowiedzialności ponosi osoba inna niż Umawiająca się Strona).

4. Każda z Umawiających się Stron zrzeka się wszelkich roszczeń przeciwko innej Umawiającej się Stronie z tytułu zranienia lub śmierci poniesionej przez jakiegokolwiek członka swoich sił zbrojnych w trakcie wykonywania obowiązków służbowych.

5. Roszczenia (inne niż roszczenia umowne i te, do których mają zastosowanie ust. 6 lub 7 niniejszego artykułu) wynikające z działania lub zaniechania członków sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego podczas wykonywania obowiązków służbowych albo wynikające z jakiegokolwiek innego działania, zaniechania lub zdarzenia, za które siły zbrojne lub ich personel cywilny ponoszą prawną odpowiedzialność, i powodującego szkodę na terytorium Państwa przyjmującego w odniesieniu do stron trzecich innych niż Umawiające się Strony, powinny być załatwiane przez Państwo przyjmujące zgodnie z następującymi zasadami:

- (a) Roszczenia będą wnoszone, rozpatrywane i zaspokajane lub zasądzone zgodnie z przepisami prawa Państwa przyjmującego, dotyczącymi roszczeń wynikających z działalności jego własnych sił zbrojnych.
- (b) Państwo przyjmujące może zaspokoić każde takie roszczenie, a zapłata kwoty uzgodnionej lub określonej na mocy orzeczenia o zasądzeniu zostanie dokonana przez Państwo przyjmujące w jego walucie.
- (c) Zapłata taka, dokonana na mocy ugody lub osądzenia sprawy przez kompetentny sąd państwa przyjmującego, albo ostateczna odmowa przyznania takiej płatności orzeczona przez taki sąd będzie obowiązująca i ostateczna w stosunku do Umawiających się Stron.
- (d) Każde roszczenie uregulowane przez Państwo przyjmujące będzie notyfikowane zainteresowanemu Państwu wysyłającemu łącznie z wszelkimi szczegółami oraz proponowanym podziałem kosztów zgodnie z lit. (e) (i), (ii) i (iii). W przypadku braku odpowiedzi w terminie dwóch miesięcy proponowany podział kosztów będzie uważany za przyjęty.
- (e) Koszty wynikłe przy zaspokajaniu roszczeń zgodnie z postanowieniami powyższych liter oraz ust. 2 niniejszego artykułu zostaną rozdzielone między Umawiające się Strony w następujący sposób:
  - (i) W sytuacji gdy odpowiedzialność ponosi wyłącznie Państwo wysyłające, przyznana lub zasądzona kwota zostanie podzielona w stosunku 25 procent płatnych przez Państwo przyjmujące i 75 procent płatnych przez Państwo wysyłające;
  - (ii) Gdy z tytułu wyrządzenia szkody jest odpowiedzialne więcej niż jedno Państwo, przyznana lub zasądzona kwota zostanie podzielo-

na w równych częściach między nie, jednakże gdy Państwo przyjmujące nie jest jednym z państw ponoszących odpowiedzialność za szkodę, jego udział będzie wynosić połowę udziału każdego z Państw wysyłających;

(iii) W sytuacji gdy szkoda została spowodowana przez siły zbrojne Umawiających się Stron i nie jest możliwe obciążenie odpowiedzialnością sił zbrojnych jednej lub kilku Stron, przyznana lub zasądzona kwota zostanie podzielona w równych częściach między wspomniane Umawiające się Strony; jednakże gdy Państwo przyjmujące nie jest jednym z Państw, których siły zbrojne spowodowały szkodę, jego udział będzie wynosić połowę udziału każdego z Państw wysyłających;

(iv) Co pół roku oświadczenie o kwotach wypłaconych w ciągu minionego półrocza przez Państwo przyjmujące w każdej sprawie, co do której proponowany podział procentowy został przyjęty, wysłane będzie zainteresowanym Państwom wysyłającym wraz z wnioskiem o refundację. Refundacja ta będzie dokonywana w możliwie najkrótszym czasie w walucie Państwa przyjmującego.

(f) W przypadkach gdy stosowanie postanowień liter (b) i (e) niniejszego ustępu mogłoby spowodować poważne trudności dla Umawiającej się Strony, może ona zwrócić się do Rady Północnoatlantyckiej o rozstrzygnięcie sprawy w inny sposób.

(g) Członek sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego nie będzie podlegał jakimkolwiek postępowaniu mającemu na celu wykonanie jakiegokolwiek orzeczenia wydanego na jego niekorzyść w Państwie przyjmującym w sprawach wynikających z wykonywania przez niego obowiązków służbowych.

(h) Poza zakresem, w jakim lit. (e) niniejszego ustępu stosuje się do roszczeń, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, postanowienia niniejszego ustępu nie będą mieć zastosowania do jakichkolwiek roszczeń wynikających lub związanych z nawigacją lub eksploatacją statku albo załadunkiem, przewozem i wyładunkiem towaru, innych niż roszczenia z tytułu śmierci lub obrażeń ciała, do których ustęp 4 niniejszego artykułu nie ma zastosowania.

6. Roszczenia przeciwko członkom sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego wynikające z niedozwolonych działań lub zaniechań w Państwie przyj-

muszącym, nie związanych z wykonywaniem obowiązków służbowych, będą rozpatrywane w następujący sposób:

- (a) Organy Państwa przyjmującego rzetelnie i sprawiedliwie rozpatrzą roszczenie i przyznają odszkodowanie występującemu z roszczeniem, biorąc pod uwagę wszelkie okoliczności sprawy, łącznie z postępowaniem osoby poszkodowanej, oraz przygotowują raport w tej sprawie;
- (b) Raport zostanie przedłożony organom Państwa wysyłającego, które zdecydują wówczas niezwłocznie, czy są gotowe zaspokoić roszczenie „ex gratia”, a jeśli tak, to w jakim wymiarze;
- (c) Jeżeli złożona oferta zapłaty „ex gratia” zostanie przyjęta przez występującego z roszczeniem w charakterze pełnego zaspokojenia jego roszczenia, organy Państwa wysyłającego same dokonają wypłaty, informując organy Państwa przyjmującego o odnośnej decyzji oraz o wypłaconej kwocie;
- (d) Żadne z postanowień niniejszego ustępu nie narusza jurysdykcji sądów Państwa przyjmującego w zakresie podejmowania działań przeciwko członkowi sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego, aż do czasu pełnego zaspokojenia roszczenia w drodze zapłaty.

7. Roszczenia wynikające z niedozwolonego użycia jakiegokolwiek pojazdu sił zbrojnych Państwa wysyłającego będą rozpatrywane zgodnie z ust. 6 niniejszego artykułu, z wyjątkiem sytuacji, gdy odpowiedzialność prawną ponoszą siły zbrojne lub ich personel cywilny.

8. W przypadku powstania sporu odnośnie do tego, czy niedozwolone działanie lub zaniechanie ze strony członka sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego miało miejsce podczas wykonywania obowiązków służbowych albo też czy użycie jakiegoś pojazdu sił zbrojnych Państwa wysyłającego było niedozwolone, kwestia ta zostanie przekazana arbitrowi powołanemu zgodnie z ust. 2(b) niniejszego artykułu, którego decyzja w tym względzie będzie ostateczna i wiążąca.

9. Państwo wysyłające nie będzie domagać się wyłączenia spod jurysdykcji sądów Państwa przyjmującego członków sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego, w odniesieniu do jurysdykcji cywilnej sądów Państwa przyjmującego, z wyjątkiem sytuacji, o której mowa w ust. 5 (g) niniejszego artykułu.

10. Organy Państwa wysyłającego i przyjmującego będą współpracować w celu dostarczenia dowodów niezbędnych dla rzetelnego przeprowadzenia rozprawy i zaspokojenia roszczenia, którym Umawiające się Strony są zainteresowane.

Artykuł IX

1. Członkowie sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego oraz członkowie ich rodzin mogą nabywać na miejscu towary na użytek własny, jak również niezbędne usługi na tych samych zasadach, co obywatele Państwa przyjmującego.

2. Towary miejscowe, niezbędne dla utrzymania sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego, będą z zasady nabywane przez te same organy, które dokonują zakupów takich towarów na potrzeby sił zbrojnych Państwa przyjmującego. W celu uniknięcia niekorzystnego wpływu takich zakupów na gospodarkę Państwa przyjmującego odnośne organy tego Państwa wskażą, o ile zajdzie taka konieczność, towary, których zakup ma być ograniczony lub zakazany.

3. Z uwzględnieniem aktualnie obowiązujących porozumień lub porozumień, które mogą zostać zawarte w przyszłości między upoważnionymi przedstawicielami Państwa wysyłającego i przyjmującego, organy Państwa przyjmującego biorą na siebie wyłączną odpowiedzialność za podjęcie odpowiednich działań mających na celu udostępnienie siłom zbrojnym lub ich personelowi cywilnemu niezbędnych budynków i gruntów, jak również urządzeń i usług z tym związanych. Takie porozumienia i działania powinny być, o ile jest to możliwe, zgodne z przepisami dotyczącymi zakwaterowania i obciążania kosztami analogicznego personelu Państwa przyjmującego. O ile szczegółowa umowa nie stanowi inaczej, przepisy Państwa przyjmującego określą prawa i obowiązki wynikające z zajmowania lub korzystania z takich budynków, gruntów, urządzeń lub usług.

4. Zapotrzebowanie sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego na miejscową cywilną siłę roboczą zaspokajane będzie w ten sam sposób, co analogiczne potrzeby Państwa przyjmującego i przy pomocy organów Państwa przyjmującego poprzez wymianę pracowniczą. Warunki zatrudnienia i pracy, a w szczególności pensje, dodatkowe płatności i warunki ochrony pracowników określają przepisy Państwa przyjmującego. Pracownicy cywilni zatrudnieni przez siły zbrojne lub ich personel cywilny nie będą uważani dla jakichkolwiek celów za członków tych sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego.

5. W sytuacji, kiedy siły zbrojne lub ich personel cywilny stacjonują w miejscu pozbawionym odpowiedniego zaplecza medycznego lub stomatologicznego, ich członkowie wraz z rodzinami mogą korzystać z pomocy

medycznej i stomatologicznej, łącznie z hospitalizacją, na tych samych warunkach, co analogiczny personel Państwa przyjmującego.

6. Państwo przyjmujące rozpatrzy przychylnie wnioski o przyznanie członkom sił zbrojnych lub personelu cywilnego ułatwień w podróżowaniu oraz zniżek przy opłatach za przejazd. Takie ułatwienia i zniżki zostaną określone na mocy szczegółowych uzgodnień dokonanych przez rządy zainteresowanych Państw.

7. Z uwzględnieniem wszelkich ogólnych i szczegółowych postanowień finansowych uzgodnionych przez Umawiające się Strony organy sił zbrojnych dokonają niezwłocznie zapłaty w walucie miejscowej za towary, zakwaterowanie i usługi nabyte zgodnie z ust. 2, 3 i 4 oraz, jeśli to konieczne, z ust. 5 i 6 niniejszego artykułu.

8. Ani siły zbrojne, ani ich personel cywilny, ani też ich członkowie czy też członkowie ich rodzin nie będą na mocy niniejszego artykułu korzystać z jakichkolwiek zwolnień od podatków i opłat za zakup towarów i usług, należnych zgodnie z przepisami podatkowymi Państwa przyjmującego.

Artykuł X

1. Jeżeli jakkolwiek forma opodatkowania w Państwie przyjmującym zależy od pobytu lub zamieszkania, okres, podczas którego członek sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego przebywa na terytorium tego Państwa wyłącznie z powodu przynależności do takich sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego, nie będzie uważany za okres pobytu wpływający na zmianę miejsca pobytu lub zamieszkania dla celów takiego opodatkowania. Członkowie sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego będą zwolnieni od opodatkowania w Państwie przyjmującym w odniesieniu do wynagrodzenia i dodatków wypłacanych im z tego tytułu przez Państwo wysyłające lub w stosunku do mienia ruchomego, które znajduje się na terytorium Państwa przyjmującego wyłącznie w związku z ich czasowym pobytom w tym Państwie.

2. Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie uprawnia do zwolnienia z opodatkowania członka sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego w odniesieniu do jakiegokolwiek działalności zarobkowej poza działalnością wykonywaną w charakterze członka tych sił, jaką mogą podejmować w Państwie przyjmującym, jak również, z wyłączeniem ich wynagrodzeń, dodatków i mienia ruchomego określonego w ust. 1, żadne z postanowień

niniejszego artykułu nie uprawnia do zwolnienia z opodatkowania, któremu członkowie sił zbrojnych i personelu cywilnego podlegają zgodnie z prawem tego Państwa, nawet jeśli uważani są za osoby przebywające lub zamieszkałe poza terytorium Państwa przyjmującego.

3. Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie wpływa na definicję „cło” określoną w ust. 12 art. XI.

4. Dla celów niniejszego artykułu wyrażenie „członek sił zbrojnych” nie dotyczy jakiegokolwiek osoby, która jest obywatelem Państwa przyjmującego.

Artykuł XI

1. O ile niniejsza umowa nie stanowi wyraźnie inaczej, członkowie sił zbrojnych i ich personelu cywilnego, jak również członkowie ich rodzin podlegają przepisom prawnym stosowanym przez organy celne Państwa przyjmującego. W szczególności organy celne Państwa przyjmującego będą miały prawo, na ogólnych warunkach określonych przez ustawodawstwo Państwa przyjmującego, do przeszukania członków sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego oraz członków ich rodzin, a także ich bagażu i pojazdów, jak również do zajęcia przedmiotów zgodnie z wyżej wymienionymi przepisami.

2(a) Wwóz na czas określony oraz ponowny wywóz pojazdów służbowych sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego, znajdujących się w ich dyspozycji, będzie zwolniony z cła po przedstawieniu formularza w formie wskazanej w załączniku do niniejszej umowy.

(b) Wwóz na czas określony takich pojazdów nie znajdujących się w dyspozycji sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego będzie podlegał postanowieniom ustępu 4 niniejszego artykułu, a powrotny wywóz – postanowieniom ustępu 8.

(c) Pojazdy służbowe sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego będą zwolnione z wszelkich podatków związanych z korzystaniem z dróg.

3. Dokumenty urzędowe opatrzone urzędową pieczęcią nie będą podlegać kontroli celnej. Kurierzy przewożący takie dokumenty, niezależnie od ich statusu, powinni posiadać indywidualny rozkaz wyjazdu wystawiony zgodnie z art. III ust. 2(b). Taki rozkaz wyjazdu powinien wskazywać ilość przewożonych przesyłek i stwierdzać, że zawierają one tylko dokumenty urzędowe.

4. Siły zbrojne mogą wwozić bez cła wyposażenie na użytek sił zbrojnych oraz uzasadnione ilości żywności, zaopatrzenia i innych towarów do wyłącz-

nego użytku sił zbrojnych i, w przypadku gdy jest to dozwolone przez Państwo przyjmujące, również ich personelu cywilnego i członków rodzin. Wwóz na zasadach bezcłowych będzie wymagał przedłożenia organom celnym w odpowiednim przejściu granicznym, obok uzgodnionych dokumentów celnych, zaświadczenia w formie uzgodnionej między Państwem przyjmującym a Państwem wysyłającym, podpisanego przez osobę do tego upoważnioną przez Państwo wysyłające. Pełnomocnictwo osoby upoważnionej do wydania wyżej wymienionego zaświadczenia oraz wzory podpisów i pieczęci, które będą używane w tym celu, zostaną przesłane organom celnym Państwa przyjmującego.

5. Członek sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego może, wjeżdżając po raz pierwszy do Państwa przyjmującego w celu podjęcia służby albo przy pierwszym przyjeździe członka jego rodziny w celu spotkania z nim, wwieźć bezcłowo swoje rzeczy osobiste i meble, z których będzie korzystać przez okres swojej służby.

6. Członkowie sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego mogą wwozić bezcłowo na czas określony swoje prywatne pojazdy mechaniczne na użytek własny i członków swoich rodzin. Niniejszy przepis nie oznacza obowiązku zwolnienia pojazdów prywatnych z podatków z tytułu korzystania z dróg.

7. Wwóz mienia przez organy sił zbrojnych w innym celu niż do wyłącznego użytku sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego oraz wwóz na innych zasadach niż przewidziane w ust. 5 i 6 niniejszego artykułu, dokonany przez członków sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego, nie zwalniają, na mocy niniejszego artykułu, z jakichkolwiek opłat lub innych warunków.

8. Towary wwieszone bezcłowo zgodnie z ust. 2(b), 4, 5 lub 6 niniejszego artykułu:

- (a) mogą być dowolnie wywiezione pod warunkiem, że w przypadku towarów wwiezonych zgodnie z ust. 4 zaświadczenie wystawione zgodnie z powołanym ustępem zostanie przedstawione urzędowi celnemu. Organ celny może jednakże sprawdzić, czy podlegające wywozowi towary odpowiadają wpisanym w zaświadczeniu oraz czy rzeczywiście zostały wwieszone na warunkach określonych w ust. 2(b), 4, 5 lub 6, w zależności od sytuacji;
- (b) nie mogą być zbywane w Państwie przyjmującym w drodze sprzedaży lub darowizn. Jednakże w szczególnych przypadkach takie zbywanie może zostać dokonane na warunkach określonych przez organy Państwa przyjmującego (np. po opłaceniu cła i podatku oraz po spełnieniu wymogów odnośnie do kontroli handlu i dewizowej).

9. Towary zakupione w Państwie przyjmującym mogą być z niego wywiezione tylko w zgodzie z obowiązującymi przepisami tego Państwa.

10. Organy celne mogą zastosować szczególny tryb przekraczania granicy w odniesieniu do regularnych oddziałów lub formacji, pod warunkiem że organy te zostaną odpowiednio wcześniej powiadomione o takim zamiarze.

11. W odniesieniu do paliw, olejów i smarów używanych w służbowych pojazdach, statkach powietrznych i okrętach sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego Państwo przyjmujące podejmie szczególne działania mające na celu zwolnienie ich z cła i podatków.

12. W ustępach od 1 do 10 niniejszego artykułu:

„cło” oznacza opłaty celne oraz wszelkie inne opłaty i podatki płatne przy wwozie lub wywozie, w zależności od sytuacji, poza opłatami i podatkami, które nie są niczym innym jak opłatami za korzystanie z usług;

„wvóz” obejmuje również wycofanie towarów ze składów celnych lub spod stałego dozoru celnego, pod warunkiem że nie zostały one wyhodowane, wyprodukowane lub wytworzone w Państwie przyjmującym.

13. Postanowienia niniejszego artykułu mają zastosowanie do danych towarów nie tylko wtedy, gdy są one wwożone lub wywożone z Państwa przyjmującego, lecz także wówczas, gdy są one przewożone przez terytorium Umawiającej się Strony, i w takim przypadku pojęcie „Państwo przyjmujące” użyte w niniejszym artykule będzie także obejmować każdą Umawiającą się Stronę, przez której terytorium towary są przewożone.

Artykuł XII

1. Organy celne i skarbowe Państwa przyjmującego jako warunek przyznania jakichkolwiek zwolnień celnych lub podatkowych przewidzianych w niniejszej umowie mogą żądać przestrzegania warunków, jakie uznają za konieczne w celu przeciwdziałania nadużyciom.

2. Wyżej wspomniane organy mogą odmówić udzielenia jakiegokolwiek zwolnienia przewidzianego w niniejszej umowie w odniesieniu do wwozu do Państwa przyjmującego towarów i produktów wyhodowanych, wyprodukowanych lub wytworzonych w tym Państwie, które zostały wywiezione bez uiszczenia albo bez zwrotu podatków lub ceł, które są wymagane przy takim wywozie. Towary pobierane ze składów celnych będą traktowane jako przedmioty wwieszone, jeżeli uważało się je za towary wywiezione z powodu ich zdeponowania w składzie.

Artykuł XIII

1. W celu zapobieżenia przestępstwom celnym i skarbowym organy Państwa przyjmującego i Państwa wysyłającego będą udzielać sobie wzajemnie pomocy przy prowadzeniu odpowiednich dochodzeń oraz zbieraniu dowodów.

2. Organy sił zbrojnych będą udzielać sobie wszelkiej pomocy, w granicach swoich kompetencji, w celu dostarczenia organom celnym lub skarbowym Państwa przyjmującego wszelkich artykułów podlegających zajęciu.

3. Organy sił zbrojnych będą udzielać sobie wszelkiej możliwej pomocy w celu wyegzekwowania opłat celnych, podatków i kar od członków sił zbrojnych lub personelu cywilnego albo członków ich rodzin.

4. Pojazdy służbowe i przedmioty należące do sił zbrojnych lub ich personelu cywilnego, lecz nie do członka takich sił lub personelu cywilnego, skonfiskowane przez organy Państwa przyjmującego w związku z naruszeniem przepisów celnych lub skarbowych, zostaną przekazane odpowiednim organom sił zbrojnych Państwa wysyłającego.

Artykuł XIV

1. Siły zbrojne, personel cywilny, ich członkowie, jak również członkowie ich rodzin podlegają przepisom Państwa wysyłającego w odniesieniu do wymiany dewiz, a także przepisom obowiązującym w Państwie przyjmującym.

2. Właściwe organy Państwa przyjmującego i Państwa wysyłającego mogą wydać szczególne przepisy obowiązujące siły zbrojne lub personel cywilny, ich członków oraz członków ich rodzin, dotyczące wymiany dewiz.

Artykuł XV

1. Z zastrzeżeniem postanowień ust. 2 niniejszego artykułu niniejsza umowa pozostaje w mocy w przypadku działań zbrojnych, w stosunku do których ma zastosowanie Traktat Północnoatlantycki, jednakże postanowienia umowy dotyczące zaspokajania roszczeń określone w ust. 2 i 5 art. VIII nie będą mieć zastosowania do szkód wojennych oraz postanowienia umo-

wy wynikające w szczególności z art. III i VII zostaną niezwłocznie zmienione przez zainteresowane Umawiające się Strony, które mogą uzgodnić wprowadzenie zmian dotyczących stosowania umowy między nimi, jakie uznają za konieczne.

2. W przypadku działań zbrojnych, o których mowa wyżej, każda z Umawiających się Stron ma prawo, pod warunkiem zawiadomienia o tym pozostałych Umawiających się Stron z sześćdziesięciodniowym wyprzedzeniem, zawiesić stosowanie jakiegokolwiek z postanowień niniejszej umowy w odniesieniu do tej Strony. W przypadku skorzystania z tego prawa Umawiające się Strony niezwłocznie przystąpią do konsultacji w celu uzgodnienia odpowiednich uregulowań, które zastąpią zawieszono postanowienia.

Artykuł XVI

Wszelkie spory między Umawiającymi się Stronami dotyczące interpretacji i stosowania niniejszej umowy będą rozstrzygane w drodze negocjacji między nimi bez odwoływania się do jakiegokolwiek zewnętrznej jurysdykcji. O ile postanowienia niniejszej umowy wyraźnie nie stanowią inaczej, spory, które nie mogą być rozstrzygnięte w drodze bezpośrednich negocjacji, będą przedstawione Radzie Północnoatlantyckiej.

Artykuł XVII

Każda z Umawiających się Stron może w każdym czasie wystąpić z wnioskiem o zmianę jakiegokolwiek artykułu niniejszej umowy. Wnioski takie kierowane będą do Rady Północnoatlantyckiej.

Artykuł XVIII

1. Niniejsza umowa podlega ratyfikacji. Dokumenty ratyfikacji zostaną złożone w jak najkrótszym czasie Rządowi Stanów Zjednoczonych Ameryki, który poinformuje każde z Państw-Sygnatariuszy o dacie ich złożenia.

2. Niniejsza umowa wejdzie w życie trzydzieści dni po złożeniu dokumentów ratyfikacji przez cztery Państwa-Sygnatariuszy umowy i będzie obowiąz-

zywać w stosunkach między tymi Państwami-Sygnatariuszami. W stosunku do innych Państw-Sygnatariuszy wejdzie ona w życie trzydzieści dni po złożeniu przez nich dokumentów ratyfikacji.

3. Po wejściu w życie niniejszej umowy będzie ona pod warunkiem zgody Rady Północnoatlantyckiej i na warunkach, które ona określi, otwarta do przystąpienia dla każdego Państwa, które przystąpi do Traktatu Północnoatlantyckiego. Przystąpienie następuje przez złożenie dokumentu przystąpienia Rządowi Stanów Zjednoczonych Ameryki, który poinformuje każde Państwo-Sygnatariusza i Państwo przystępujące o dacie złożenia takiego dokumentu. W odniesieniu do każdego Państwa, w imieniu którego został złożony dokument przystąpienia, niniejsza umowa wejdzie w życie trzydzieści dni po złożeniu wyżej wymienionego dokumentu.

Artykuł XIX

1. Niniejsza umowa może być wypowiedziana przez każdą z Umawiających się Stron po upływie czterech lat od daty jej wejścia w życie.

2. Wypowiedzenie umowy przez Umawiającą się Stronę będzie dokonywane w drodze pisemnej notyfikacji skierowanej przez tę Umawiającą się Stronę do Rządu Stanów Zjednoczonych Ameryki, który notyfikuje wszystkim pozostałym Umawiającym się Stronom fakt złożenia takiej notyfikacji oraz informuje o dacie jej złożenia.

3. Wypowiedzenie staje się skuteczne po upływie roku od dnia otrzymania wyżej wymienionej notyfikacji przez Rząd Stanów Zjednoczonych Ameryki. Po upływie tego okresu umowa straci moc w odniesieniu do Umawiającej się Strony, która ją wypowiedziała, lecz pozostanie w mocy w stosunku do pozostałych Umawiających się Stron.

Artykuł XX

1. Z zastrzeżeniem postanowień ust. 2 i 3 niniejszego artykułu umowa będzie mieć zastosowanie jedynie wobec terytorium metropolii Umawiającej się Strony.

2. Niezależnie od powyższego każde Państwo może, w chwili złożenia dokumentu ratyfikacji lub przystąpienia albo w dowolnym czasie, notyfiko-

wać Rządowi Stanów Zjednoczonych Ameryki, że umowa niniejsza będzie stosowana (z zastrzeżeniem zawarcia specjalnego porozumienia między tym Państwem a każdym z zainteresowanych Państw wysyłających, o ile uzna takie porozumienie za niezbędne) wobec wszystkich lub któregośkolwiek z terytoriów, za których politykę zagraniczną Państwo to ponosi odpowiedzialność w ramach obszaru działania Traktatu Północnoatlantyckiego. Wtedy to niniejsza umowa zacznie obowiązywać wobec takiego terytorium lub takich terytoriów po upływie trzydziestu dni od otrzymania przez Rząd Stanów Zjednoczonych Ameryki takiej notyfikacji lub po upływie trzydziestu dni od zawarcia specjalnych porozumień, jeśli są one konieczne, albo od dnia jej wejścia w życie na mocy art. XVIII, w zależności od tego, który z tych terminów jest późniejszy.

3. Państwo, które złożyło deklarację zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu w sprawie rozciągnięcia mocy niniejszej umowy na terytorium, za którego politykę zagraniczną jest ono odpowiedzialne, może wypowiedzieć umowę oddzielnie w odniesieniu do tego terytorium, zgodnie z postanowieniami art. XIX.

Na dowód czego niżej podpisani pełnomocnicy podpisali niniejszą umowę.

Sporządzono w Londynie dnia 19 czerwca 1951 r. w językach angielskim i francuskim, przy czym obydwa teksty są jednakowo autentyczne, w jednym egzemplarzu, który zostanie złożony w archiwach Rządu Stanów Zjednoczonych Ameryki. Rząd Stanów Zjednoczonych Ameryki przekaze wszystkim Sygnatariuszom i Państwom przystępującym uwierzytelnione kopie niniejszej umowy.

*) Zgodnie z uzgodnieniem przyjętym w Londynie dnia 4 kwietnia 1952 r. funkcja Przewodniczącego Rady Zastępców zostaje zniesiona w związku ze zmianą struktury Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego. Od dnia 4 kwietnia 1952 r. funkcję przewodniczącego Rady Zastępców wykonuje Sekretarz Generalny Organizacji lub, w razie jego nieobecności, zastępca lub jakakolwiek inna osoba wyznaczona przez Radę Północnoatlantycką.

ZAŁĄCZNIK

Państwo

Ministerstwo lub instytucja

.....

.....

Tryptyk*)

Ważny od ..... do .....

dla czasowego wwozu do .....

następujących samochodów służbowych .....

Typ .....

Nr rejestracyjny .....

Nr silnika .....

Koła zapasowe .....

Wyposażenie stałe .....

.....

Nazwisko i podpis
posiadacza tryptyku

.....

Data wydania

Na mocy rozkazu

.....

.....

Czasowe wyjazdy i wjazdy

Nazwa portu
lub urzędu
celnego

Data

Podpis i pieczęć
celnika

Wyjazd
Wjazd
Wyjazd

Wjazd
Wyjazd
Wjazd
Wyjazd
Wjazd

*) Niniejszy dokument powinien być wystawiony w języku Państwa wysyłającego oraz w językach angielskim i francuskim.

Po zaznajomieniu się z powyższą umową, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- Rzeczpospolita Polska postanawia przystąpić do tej umowy,
- postanowienia umowy są ratyfikowane, przyjęte, potwierdzone i będą niezmiennie zachowywane.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 27 maja 1999 r.

Przypisy:

¹⁾ Art. III ust. 3 zmieniony przez obwieszczenie Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 8 września 2008 r. o sprostowaniu błędu (Dz.U.2008.170.1052).